

INTERMITTEEREND OEDEEM VAN DE VOORSTE LIP VAN DEN
BAARMOEDERHALS.

Aan Dr. A. GEYL.

Geachte Collega!

Gaarne nog eenige mededeelingen omtrent mijn geval van acuut intermitterend oedeem van de voorste lip van den baarmoederhals.

Dat ik zoo weinig heb verteld van mijn waarneming, lag hieraan, dat mij dit op dat oogenblik onmogelijk was. Ongeveer drie weken namelijk na mijn eerste onderzoek van patiënte, juist na het afdrukken van mijn mededeeling, vertelde patiënte mij, dat het gezwel, niettegenstaande zij steeds rust te bed hield, niet meer verdween.

En wat bleek nu? De portio keek nu door de schaamspleet naar buiten en was naar voren gericht; de achterste lip was nu ook oedemateus en vergroot. De portio had de lengte van ruim een vinger en het ostium was een trechter geworden, die een vingerlengte diep was.

In het cavum Douglasii was een tumor te voelen, van deegachtige consistentie en niet verplaatsbaar, dien ik meende voor den uterus te moeten houden. Boven de symphysis werd de uterus niet gevoeld.

Patiënte klaagde over moeilijk en vaak urineeren.

De toestand was dus in drie weken geheel veranderd. Ik had dus nu een retroflexie van den zwangeren uterus voor mij met beginnende inklemmingsverschijnselen.

Daar ik meende het terugbrengen van een dergelijken uterus aan een specialist te moeten toevertrouwen, zond ik patiënte naar collega NOORDHOFF te Groningen, die den uterus reponeerde en een pessarium inbracht.

Ik heb patiënte nu weer onderzocht en vond, dat de normale verhoudingen waren teruggekeerd. Het ostium stond nog al ver naar achteren en liet den vingertop toe; van oedeem en vergrooting van het collum was geen sprake meer. Klachten had patiënte absoluut niet.

Hoe nu in dit geval het optreden van oedeem, eerst intermitterend van de voorste lip, daarna blijvend ook van de achterste lip, dus van de geheele portio te verklaren?

Mij dunkt, dat wij hier een zuiver mechanische oorzaak kunnen aannemen.

Het eerste kwam tot stand door de afknikking van den uterus ten opzichte van de portio, die in staande houding en bij beweging van patiënte sterker was dan bij liggende houding te bed. Vandaar het verdwijnen van het oedeem bij rust.

Naarmate echter de uterus grooter werd, kwam de portio meer en meer in de knel tusschen den geretroflecteerden uterus en den voorsten wand van het bekken, zoodat toen een blijvend oedeem ontstond.

Intusschen mijn dank voor Uwe literatuuropgaven over dit onderwerp.

't Zand (Gr.)

11 Sept. 1905.

Hoogachtend Uw dw. collega,

J. C. HELDER.

PRAKTIZEERENDE GENEESKUNDIGEN EN HET
VERPLEGEND PERSONEEL IN DE KRANKZINNIGENGESTICHTEN.

Mag ik, geachte Redactie, een plaatsje in het *Tijdschrift* vragen om iets over het bovenstaande te zeggen? De zaak is deze. Het is met ons verple-

gend personeel nog niet, waar het wezen moet, ook nog niet, waar het komen kan. Dat is, geloof ik wel, voor alle deskundigen communis opinio.

Ik mag van deze plaatsruimte geen misbruik maken door hierop in den breede in te gaan. Maar voor menschen, die bij voorkeur door cijfers overtuigd worden, zouden èn het mutatieprocent in zijn grootte èn het examenprocent in zijn kleinheid boeken spreken. Een zekere mutatie zal altijd wenschelijk blijven, maar op den gezonden graad van „stofwisseling” zijn wij nog lang niet gekomen. De „ameipsimeter” wijst voorloopig nog veel te hoog. Dit alles gezegd met een zeer dankbaar hart voor wat in dit verband al gedaan en bereikt is. Maar omdat er zooveel te doen is om het bereikte te handhaven en om zoo mogelijk nog een stapje vooruit te komen, moeten alle zeilen bijgezet worden. Daaraan kunnen onze collega's in de praktijk iets doen. In het jaar, dat ik nu hier ben, is het mij enkele malen voorgekomen, dat collega's zoo vriendelijk geweest zijn, personen uit hun omgeving, die hun voor dit doel geschikt voorkwamen, op den verplegingsarbeid hier attent te maken, de onderhandeling met mij in te leiden en mij van goede voorlichting te dienen. Zij hebben èn de betrokken personen èn Meerenberg gebaat en zij weten, dat ik hun dankbaar ben. Mochten zij dit stukske onder de oogen krijgen, die dankbaarheid zij hun nogmaals verzekerd. Kan nu, zoo vrraag ik, iets dergelijks niet op ruimere schaal geschieden? De huisarts komt toch in zooveel verschillende omstandigheden met zooveel verschillende gezinnen in aanraking, dat hij vaak hierin van nut kan zijn. Heeft niet juist hij de gelegenheid bepaalde gaven en geschiktheden op te merken bij huisgenooten zijner zieken? Er is hier, dat voel ik dadelijk, een groot bezwaar. De praktische medicus kent het gestichtsleven zoo weinig, zoomin van zijn vakgenooten als van het verplegend personeel. Dat is in meer dan één opzicht jammer, ook hierom, dat hij er misschien in gemoede bezwaar in vindt iemand den weg tot het verplegen van krankzinnigen te effenen. Ook hier maakt onbekend onbemind. Misschien dwaalt de fantasie van een over-conscientieus collega zelfs af naar de beweging, die de marine-circulaire opgewekt heeft. De verhoudingen zijn hier nu wel wat anders. In de „Dienstvoorwaarden en omschrijving van Rechten en Plichten voor het verplegend personeel” heb ik alles naar mijn beste weten uitvoerig omschreven en niemand komt hier vóór hem een exemplaar terhand is gesteld en alles wel overwogen is geworden. Dan volgt een proeftijd, waarin beide partijen met een week vrij zijn. Mochten dus de collega's geschikte personen kennen of leeren kennen, dan zoude ik hun willen vragen: denk eens aan Meerenberg, en misschien aan andere gestichten. Ik zeg misschien, omdat ik geen opdracht heb van anderen, maar ik denk, dat velen met mij de diensten der collega's zullen waardeeren. Ja ook voor de gewone ziekenhuizen, meen ik, dat iets soortgelijks nuttig kan zijn. Als ik zie, wat van hier daar heen zijn weg vindt en ik redeneer „ex ungue leonem” en ik geef ook aan andere dingen in dit verband mijn oogen en ooren de kost, dan heb ik wel eenigen grond tot rechtvaardiging van bovengenoemd gevoelen. Ik geloof, dat het een algemeen belang geldt. Maar ik preek op het oogenblik alleen voor mijn eigen parochie, oro pro domo meo. Nu heeft die parochie door zijn vrij groote uitgebreidheid zijn voor- en zijn nadeelen. Het patiënten-aantal loopt tegen de veertienhonderd, het zustercijfer gaat naar de twee-

nonderd, daarbij een zestig verplegers. Er zijn rond tweehonderd klassepatiënten. Zodoende is er voor verschillenden iets geschikts. Een ander voordeel is, dat ik over zes-en-twintig plaatsen beschik, waar vrij jeugdige (zegge 18 jaar) krachten kunnen geplaatst worden. Deze komen den eersten tijd òf in het geheel niet òf alleen met rustige, arbeidende patiënten in aanraking en verder alles gaandeweg. Dit houd ik voor een groot voordeel. Zooveel mogelijk opvoeding en opleiding „in eigen regie"! Op dit laatste leg ik den nadruk. Het spreekt van zelf, dat wat ik hier vraag lang geen gevolg van weelde is. Trouwens om van weelde in dit opzicht te spreken, zou kort en bondig een paskwil wezen. En toch, toch zou ik mij zelf, ondanks de penurie, tweërlei pas gaarne willen afsnijden. In de eerste plaats de overneming van personeel uit andere inrichtingen. Hierbij beperk ik mij tot het uiterste. Alleen wanneer de gronden tot verandering beslist voldoende zijn, ga ik daarop in. Ik derf daardoor de winst der opgedane „ervaring", maar tegenover dit geleden „lucrum cessans" — zooals het in het Romeinsche recht heet — staat zóó menig vermeden „damnum emergens", dat ik aan de „opvoeding in eigen regie", die in een groote omgeving betrekkelijk minder moeilijk is, de voorkeur blijf geven. Dat ik zelf intusschen bij elk wissewasje te hooren krijg: „dan ga ik naar...." heb ik voorshands te dragen. En in de tweede plaats, zou ik erg graag vermijden „de advertentie". Hippologen — het beeld is toch niet te laag gekozen! er zijn er heel wat met blauw bloed bij — zeggen: een goed paard koop je op den stal, niet op de markt. Door „gunst en recommandatie" zou ik het liefst het gedaan krijgen, vooral van de collega's. Er zijn ook ander categorieën, die hierin m. i. zeer nuttig zouden kunnen zijn. Met name denk ik aan geestelijken en onderwijzers. Maar dat is hier niet aan de orde.

Ik hoop dat vele collega's zich opgewekt zullen gevoelen deze zaak in gedachte te houden. Mochten wij door behoorlijke honoreering en huisvesting, zorg voor ontspanning, opleiding, toekomstverzekering, gevoel voor rechtszekerheid humane behandeling in elk opzicht toonen eventueel in ons gesteld vertrouwen niet te beschamen! Het best is, dat men zelf zich te gelegener tijd kome overtuigen, dat het ons ernst is te pogen te verwezelijken, het woord van MOELI — onlangs door HORRE boven zijn lezens- en in zoo menig opzicht zoo behartigingswaardig opstel „Das Personal" in de laatste aflevering van de *Allgemeine Zeitschrift für Psychiatrie* geplaatst — „Für das Pflegepersonal kann nicht leicht genug geschehen". De levende strijdkracht, daar komt het in de eerste plaats op aan.

Wat de eischen betreft, nu, daarvan weten wij allemaal wel genoeg en in het algemeen laat zich daarover zoo moeilijk iets zeggen, dat niet tot misverstand aanleiding geeft. Hoe beter, hoe beter, natuurlijk, maar daarom nog geen „unverstandene höhere Töchter" en haar equivalenten! Uit het Noorden, vind ik, komen in het algemeen onder de vrouwen — en deze heb ik hier in de eerste plaats op het oog — goede krachten. Ook in dit opzicht: Friesland boppe!

Het denkbeeld, dat ik hier ontwikkeld heb, is allerminst nieuw. Maar desondanks rechtvaardigt het belang der zaak wel er eens op terug te komen
Meerenberg, 9 September 1905.

G. C. VAN WALSEM.